

FEKETE VINCE

Gyönyörű apokalipszis

ROLLING STONES

Négyszögben állnak az iskolaudvaron, szemben velük, U betű alakban az iskola épülete, hátuk mögött a frissen épült tornaterem, két hatalmas kőrisha árnyéka nyújtózik hátrafelé, a Tódor Anna néni kertje irányába, délelőtt van, négyszög, pionír-ünnepség, Mártika néni, a pionírparancsnok vezényel, egyenruha, kék nadrág, kék szoknya, fehér ing mindenkin, pionírnyakkendő, az ingvállakon pionír-rangfokozatok, a vezetők jelentést tesznek éppen Mártika néninek, a legfőbb pionírnak, szalutál Mártika néni, szalutálnak

a fiúk, a lányok, a jó tanulók, akik első körben lettek pionírok, a nem jó tanulók, akik csak második vagy harmadik körben, mint ő is, szalutálnak, jelentenek a fő pionírok, aztán beszédek hangzanak el, az igazgató elvtárs, a szülőbizottság elnöke beszél, elsősök vonulnak be az óvónéni vezetésével, aztán versek következnek, Varga Jolán, Pál-Varga István, Bögözi Tünde szavalnak megrendülten, patetikusan, magyarul, a román vezényszavak között magyarul, aztán a polgármester elvtárs is szólásra emelkedik, hosszan beszél, nem értenek semmit

belőle, nem is érdekli őket, talán nem is nekik mondja, hanem magának vagy az elvtársaknak, a Párt megvalósításairól, a fő elvtársról és elvtársnőről, virágzásról és kommunizmusról, az ingyen tankönyveikről, pártunk és államunk gondoskodásáról, aztán megint szavalatok jönnek, a *Nem a fenyők*, a *Van olyan föld*, ezeknek a szerzőjét ismerik, ő az A Költő, aki épp előző félévben volt az iskolában, hozta az utolsó verseskötetét is, felolvasta a *Csoma Sándor Naplóját*, ő *A költő* nekik, az élő költő, akit ismernek, az a régies beszédű költő bácsi, az *elég lesz-é*, a *hágyé nekem is*, a *föltétették* stb. írója-mondója, így

olvassa náluk az osztályban is fel, ő az, akinek egy nép terhe,
egy nép gondja nyomja a vállát, helyettük is viseli, hordozza
ezt a terhet, ő a költő, aki *pennájával küzd a megmaradásukért,*
és viszi és hordozza ezt a gondot, viszi és hordozza és felmutatja,
ő az, akit szavalni lehet dörgedelmesen, avagy elhaló hangon is,
kiizzadt halántékkal, ő a megtartó erő, ő az erősítő, ő a ház,
a haza, a szülőföld, a nép, a nyelv, a saját múltjuk, az erdő,
a mező, a falu, a falvak, a véreik, a szabadság, a hit, a kenyér,
a harang, az eke, a kasza, a kard, a konok hűség és kitartás,
és ő az összes magyar történelmi hős, akiket nem tanítanak,

mert nem taníthatnak nekik, ő az a színész, aki eggyé vált a
szerepével, ez a szerep az ő ruhája, bőre, maszkja, arca,
aki ha kell, *sebeit vakarja, és nem pirosra festett víz, hanem*
igazi vér szakad fel belőlük, sebeit vakarja, körmével mélyen
belevág azokba... „nem a fenyők, a hegyek, a borvizek,/ nem
mítosz, nem ködlő hangulat,/ nem a születés bíbor mágiája,/
mi e földdel engem összead...” zúgja, harsogja, hogy „...a szépség,
a vérség mind kevés,/ több kell ide: hű számvetés –/ itthon vagy,
itt lehetsz magad,/ kötések kötnek, hogy légy szabad,/ léted
csak itt lelheti igazát,/ lényegét: házat és Hazát”... *húsba*

metszenek ezek a szavak, eláll a lélegzet is tőlük, mert Ő egy
népért vállal felelősséget miérettünk, mondja párás tekintettel
osztályfőnökük, és megfeddi őket, mert még ilyenkor sem bírnak
magukkal, még ezekben a szent pillanatokban is máshol jár
az eszük, és meglátják mindjárt, csak menjenek be az osztályba,
hogyan mit is tudnak majd mondani a hűségről, megmaradásról,
felelősségről, vajon mit A költőről, aki a Mi nevünkben is
töpreng erős sodrású, izzó gondolatiságú költeményeiben,
mert Ő nekünk a történelmünk, a lelkiismeretünk, világa
a mi világunk, gondja a mi gondunk, sodró, dübörgő versei

erőt adnak, együtt gondolkodásra, gondmegosztásra sarkallnak,
és ez az igazi, a jelenkori költői feladat, tudják hát meg tőle,
ha nem tudnák, az elkötelezett, a közösségi, a nemzetiségi
poéta és poézis feladata ez, mert Ő nyílt költői hitvallással
sokak, igen, igen, a Mi nevünkben is beszél ezekben a sokszor
tikkasztóan darabosan kigörgetett versekben, amikor „a tollat

markoló kéz” már nem is igazából a szóra, hanem a pattanásig feszült gondolatra figyel, az ebből kicsapódó huszadik század végi közérzetre figyel, és ez a mi... a Mi gondolatunk is, a Mi közérzetünk is, amikor magára a kimondásra, kevésbé

a hogyanra veti a tekintetét, versei gördülő kősziklák, mert a népköltészet erős nedveivel átjárt tájhagyomány és költői világ az övé, a becsületesség, a csodálni való merészség, aki minket is, igen, minket is képvisel, és ezt a népet, a mi kis népünket itt a Kárpátkanyarban, míg lesz világ és lesz élet ezen a vidéken egyáltalán...

Nyelv

Nálunk mindenki magyarul beszél,
a faluban is, a városban is,
s akik nem, azok is tudnak
a mű nyelvünkön

beszélni, csak
a milícián és az iskolában
beszélnek velünk más nyelven,
azon, amelyiknek az országában
élünk, vagy a papírokat küldik

ugyanezen a nyelven, de mi
nem nagyon értjük ezeket,
úgyhogy valakinek mindig
a segítségét kell kérjük,

valamelyik tanítónak vagy
tanárnak vagy valamelyik
hivatalos embernek,

az árukat, amiket a bótokban
veszünk, azokat is úgy

vásároljuk, azon a másikon
van írva mindenikre, de

ezeket már megszoktuk,
hogy gris vagy biscuiti
vagy sligovica vagy cujka,
s tudjuk, hogy mi mi az, jól,

s mikor meccsek vannak a
tévébe, vagy itt nálunk vannak
a faluba ilyen román-magyarok,
akkor hát persze, hogy a

magyaroknak drukkolunk,
csak akkor drukkolunk ezeknek
itt, ha ezek, mondjuk,
teszem azt, nem a magyarokkal

játszanának, és van nekünk
otthon egy nagy-nagy térképünk
is a belső szobában, azon az van,
amikor mi még nagyok, sokkal

nagyobbak voltunk országilag,
ezért szoktunk sokszor sírni is
nagyobb ünnepekkor, amikor
ugyan nem ezt mondjuk ki
nyíltan, de ezt siratjuk, mert
elvették tőlünk, s most ezért
vagyunk ebben, de nem sokáig,
mert szerintem, és szerintünk
vissza fogják adni, ami a miénk,

s lesz egyszer igazság a földön,
megmondta a plébános úr is
a templomba, s mások is így
tartcsák, hogy a miénk lesz egyszer,
ami a miénk volt, s akkor majd

a mi nyelvünkön lesz itt minden,
még a sligovica, még a cujka,
még a bor, s minden étel,

s iskola, óvoda, egyetemtől
az óvodáig és vissza, s nem
kell kénlódjunk azzal, hogy
megtanuljunk ilyen mindenféle
dolgokat soha, s ha feltámadna

nagyapánk, nagyanyánk, apánk
vagy a többiek még nagyon
sokan, látnák ők is, hogy
mekkorát változott azóta a
világ... Visszafelé...

Erdő

Székelyföldön rengeteg erdő van még mindig,
pedig irtja a nép rettenetesen, szabja-vágja,
s nem csak a falusiak, nem csak a legszegényebbek,
hanem a leggazdagabbak is, de ők aztán

ipari mennyiségben, bele is halt egyikük ebbe,
lehet azonban, hogy nem éppen ebbe, de
akkora híre volt neki, hogy ebbe is belehalhatott
volna, ebbe a székenbe, hogy mit tett az erdővel...

Amikor voltak ezek a változások, akkor még
sokkal több erdő volt, de az utána következő
harminc évben ennek sokszorosára csökkent,

nem kímélik az erdeiket, mert azt gondolják,
hogy az erdőben minden fára ajándék van
függesztve, ingyen ajándék, ingyen terem
minden a népnek, hát miért ne vágna ki, ha

úgy látja jónak, neki is meg kell élni
valamiből, neki is fűtözni kell, s neki
is bútor meg egyéb kell, vagy csak
egyszerűen pénz, a fa árából jó sok

péNZ, amit itt is nagyon szeretnek az
emberek, mert azért nem túlfantú sok
hányódik erre felé, ezért inkább természetben
szeretnek fizetni, mindenki inkább abban,

búza, pityóka, deszka, tűzifa, malac, marha,
bor, pálinka, ez a fajta cserekereskedelem
dívik, hogy én adok neked fát, te pedig

adsz nekem érte 96 fokos szeszt, amit
a moldovaikkal cseréltél pityókáért,
ők pedig a repülőterek környékéről
hozzák, a rossz nyelvek szerint
a repülők szélvédőjét mossák az

ilyesmivel ott, de azért jól bevált
itt felénk, igazi köményes pálinkát
lehet belőle vegyíteni, s ugyanúgy
megüti az embert, ha többecske

talált inni belőle, mint a szilva, vagy
a pityókabor, vagy bármi, bármilyen
alkoholos tartalmú ital, mert nincs
az a gyümölcs erre felé, amit próbából

be ne erjesztenének, próbából ki ne
főznének pálinkának, sőt, még
paradicsomból készültet is lehet
itt inni, amikor valamelyik falusinak
nagyon sok volt a paradicsomtermése,
az is olyan, mint a többi, csak mégis
azt érzed, mintha tiszta paradicsomot ennél,

vagy inkább innál, s attól fájna másnap
a fejed, nem az egyéb ilyen keverékektől,
kevertektől, ahogy nevezik errefelé a
tisztát, amit sziruppal, szörppel keverve
isznak az emberek, amikor nincsen más,
s ilyen bizony nagyon sokszor van,
bizony, bizony nagyon sokszor...